

Вознюк О. В., Дубасенюк О. А. Перспективні напрями підготовки майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 квітня 2020 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка. Т. 2. 2020. 275 с. – С. 217-220.

Вознюк О.В.,

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри англійської мови.

Житомирський державний університет імені Івана Франка;

Дубасенюк О.А.,

доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри педагогіки, професійної освіти і управління освітніми
зкладами

Житомирський державний університет імені Івана Франка;

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасна українська освіта характеризується зміною пріоритетів у змісті навчання і виховання. Ці зміни обумовлені новим соціальним запитом і, відповідно, передбачають модернізацію цілей, змісту і результатів навчання, в центрі яких знаходиться особистість, здатна до творчості, мобільна, відповідальна за свою діяльність, мотивована до безперервної освіти і самовдосконалення. Зміна ролі освіти в суспільстві привела до поширення інноваційних процесів у вищій та середній її ланках. Замість соціально пасивної, репродуктивної, керованої традиційними схемами, освіта набуває характеру соціально активної, творчої, спрямованої на розвиток творчої особистості майбутнього фахівця.

У наш час освіта потребує висококваліфікованих творчих вчителів, тому основним напрямом розвитку професійної школи є підготовка майбутніх вчителів, здатних до інноваційної діяльності.

У березні 2010 року була схвалена нова європейська стратегія економічного розвитку на найближчі 10 років – «Європа 2020: стратегія розумного, стійкого і всеосяжного зростання». Серед п'яти основних напрямків діяльності, якими слід керуватися європейським державам, Європейська Комісія пропонує такі: 1) зайнятість; 2) дослідження та інновації; 3) освіта.

Розумне зростання у цій сфері означає посилення взаємодії наукових знань, досліджень та інновацій з економічним зростанням і розвитком ЄС. Зазначений чинник зміцнення економіки реалізує посилення якості освіти, підвищення рівня проведення наукових досліджень, підтримку в поширенні інноваційних технологій і знань країнами ЄС, збільшуючи всіх учасників

освітнього процесу доступ до інформації і технологій спілкування, а також гарантуючи, що інноваційні технології будуть використовуватися з метою досягнення глобальних соціальних цілей.

У рамках пріоритетного напрямку діяльності у цій сфері ставиться завдання зорієнтувати дослідження, розробки та інновації на вирішення основних проблем суспільства. На рівні ЄС Європейська Комісія буде працювати у напрямках, які передбачають посилення взаємодії освіти, бізнесу, наукових досліджень та інновацій, підтримку компанії з розробки інноваційних технологій.

У зв'язку з цим на національному рівні планується:

- реформувати національну та регіональну системи наукових досліджень, розробок та інновацій, впроваджувати спільну розробку інноваційних програм в освітній галузі;
- гарантувати поширення інноваційних технологій країнами ЄС і достатню підтримку випускників наукових, математичних і інженерних факультетів;
- змінювати навчальні плани шкільних занять відповідно до принципів розвитку творчих здібностей, інноваційного мислення та підприємництва;
- зробити пріоритетним розвиток наукових знань, використовуючи податкові важелі та інші фінансові інструменти для збільшення інвестування досліджень, розробок та інновацій.

У рамках «Рух молоді» ставиться мета щодо збільшення міжнародної привабливості європейської вищої освіти і підвищення якості освіти, а також навчання на всіх рівнях в ЄС, поєднуючи разом досконалість і рівність, за допомогою надання молоді можливості пересування в межах ЄС, поліпшення ситуації в сфері зайнятості молодих фахівців.

За таких умов передбачено:

- впроваджувати і зміцнювати програми ЄС в сферах свободи пересування, навчання в університетах, досліджень і прив'язувати ці програми до національних програм та можливостям зацікавлених сторін;
- проводити план модернізації вищої освіти (навчальні плани, фінансування і управління);
- підтримувати розвиток неформального та інформального навчання; поліпшувати показники в сфері освіти в кожному її сегменті (дошкільна, початкова, середня, професійна та вища освіта);
- збільшити відкритість і доступність освітніх систем за допомогою створення національних кваліфікаційних стандартів.

Ці стратегічні положення щодо інноваційної діяльності, якості освіти слід враховувати і в процесі професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності.

Цим обумовлена необхідність індивідуально-творчого розвитку особистості майбутнього вчителя, його індивідуальних здібностей і професійно значущих якостей в період навчання у закладах вищої освіти.

Отже, педагогічна практика висуває вимоги: професійна підготовка вчителя в сучасних освітніх закладах має бути орієнтована на відтворення

потенційних можливостей особистості, її творчої основи, необхідної для ефективного здійснення педагогічної діяльності.

Досягнення цієї мети вимагає змінити загальний підхід до професійної підготовки вчителя, надати йому особистісно-орієнтований характер. Тобто зробити його таким, який передбачає розвиток індивідуальних здібностей, творчого потенціалу, професійно значущих якостей особистості та особливостей майбутнього вчителя.

Стало очевидним, що підготовка вчителя такого рівня неможлива без використання в навчальному процесі інноваційних педагогічних технологій та ІКТ. Визначимо пріоритетні шляхи підготовки майбутніх вчителів до інноваційної діяльності:

- індивідуалізація процесу навчання і розвиток творчого потенціалу студентів;
- розвиток гнучкості мислення, здатності орієнтуватися в нових програмах та інноваційних технологіях, методах і прийомах педагогічної діяльності;
- розвиток здатності до роботи, побудованої на принципах педагогіки партнерства;
- формування інтеграційного підходу до викладання предметів педагогічного циклу;
- формування у студентів уявлення про можливості роботи з науково-педагогічною літературою з використанням ресурсів мережі Інтернет;
- формування умінь і навичок роботи з електронними бібліографічними базами даних;
- розширення та поглиблення знань в сфері роботи з різними джерелами інформації.

При цьому слід врахувати і проблеми в процесі навчання в закладах загальної освіти: формалізм в знаннях учнів, недостатня сформованість практичних умінь і навичок, низький інтерес до пізнання світу. На думку педагогів-практиків, все це потребує модернізації, кардинальних змін в технологіях навчання, реалізації сучасного підходу до освітнього процесу в комунікативно-діяльнісному аспекті.